

"העולם הזה" 742
תאריך: 17.1.52

יהודה, פרדסן רחובות, ממעריצי מישנת אחרת, סטייר בערי סוריה וארץ-ישי ראל, נסתבך בעלילת-רצח ערבית, והתי נדב לגדוד העיברי.

קורותיו של משה סמילנסקי ויהודה גיי בורו כימעט זהות לחלוטין, בשמות נשוי תיהם: צילה, וכינוייהם-הסיפורתיים: הוואי ג'ה מוסה.

אך גם ככה מעניינות ביותר התלכטו יותניו של יהודה-משה. הוא ידע כי עליו להיחזק בקרקע, לשאוף לשלום עם הערבים ולעבוד ככל יכולתו. דיעות ברורות, שבעליהן לא איבדו גם כיום, ארי בעים שנה אחרי שניטעו בו לראשונה. כל ההתייירויות הקטנות וההדגשות ה' חולות לעיתים קרובות-למדי באינו מידה יהודה-משה הוא גבר-ארבא, בעלמות לעור מת אמיתות הדברים של אוהב ועובד ארי מתו הנאמן. עשרת העמודים בספר, המתארים את מלחמת יהודה-משה בארבה שעלה על הארץ ועל שדותיו, אינם נופלים מדיברי משאו של יואל בן-פתואל על מכת הארבה, כמה אלפי שנים קודם-לכן.

אנשים

כאשר 200 צעירים ירושלמיים חמדו להם לצון, לפי הודעת המישרה, זניסו לעבור בין המיחרטים שהוקמו ליד בניין הכנסת — הותו עליהם סילונוימים. בין הנפגעים: שלישיית הסופרים והמשוררים המפ"מית: אברהם שלונסקי, משה שמיר וחיים גורי.

עשר שעות לפני שוכה דויד בן-גורר יון פרס ביאליק ** (500 ל"י) הוא ביקר בנמל חיפה, סייר באונייה נגבה. סיורו זה גרם לדחיית הופעת-הבכורה של להקת הריקודים של פרל פרימוס. ההסבר: סיורו של ביג'י. הפסיק את פריקת מיטען האונייה, שהכיל את תלבושות ותיפאור רות הלהקה.

אבא אבן, נציג ישראל באו"ם, לא רצה להרחיב את הדיבור על מישרה-הצנע הישראלי במסיבת-עיתונאים סאריסאית והסתפק בהסבר קצר. שני המיצרכים שאינם מוקצבים בישראל: נאומים ונפט.

השקפת-עולם שונה גילה באחרונה, ס. יזהר, בן-אמיו של משה סמילנסקי, ב' מאמר שפירסם על הפלסטינים, בעיקבות טבח תל-אז'זעתר בבירות.

** בשנת ה'50' הוענקו פרסי ביאליק לרוב לאנשי-מידנה, ולא לסופרים. מילבד בן-גוריון זכו בו זלמן שזר, רחל שזר ואחרים.

לפני 25 שנה

פרסמה כתבה שדנה במלך מלאל, אבי חוסיין, מלך ירדן כהווה, שמלך תקופה קצרה לפני שאושפו בבית-חולים לחולי-רוח. בשער הגליון: נערה המאפיינת את בנות הארץ באותה עת, מטעשה ידיה של צלמת המערכת פרנצה גרובנר, לרגל נסיון "העולם הזה" להקים גרעיני-התיישבות כנגב ("גרעין עמית").

קופאי-בנק שחילק כסף לאנשים * בן-גוריון

* זוכה ב"פרס ביאליק" לסיפורות

יוסף נואש מבלימת גלגלי האינפלציה הדהרת, והאינדקס עבר בקפיצות-יבוק את הנקודה ה'400. כאן התערב שריה-אוצר, אליעזר קפלן. יותר משנה נמצאה במגרי רתו הצעת הוועדה לעריכה חדשה של האינדקס. עם ראש השנה 1952, כשנסתיים תוקף החוזים הקיבוציים בין הסתדרות העובדים להתאחדות-בעלי-התעשייה, אישר שריה-אוצר את האינדקס החדש. אינדקס יוקר המחיה הוחזר ל-100 נקוי דות, אולם הבסיס לשכר-היסוד שונה מ-10 1/2 ל"י (משכורת היסוד ב'1939) ל-70 ל"י. כל עלייה בנקודה באינדקס תגרוור אחריה תוספת של 700 פרוטה, במקום ה' 105 המקובלות.

אישר האינדקס בפרוש המו"מ על שכר העבודה הוציא את הרוח ממירשי מפ"ם. כאשר מרכז מפא"י (ההסתדרות) ** החליט לצמצם את תביעות הפועלים להעלאת שכר 15-20 אחוזים בהשוואה לדרישה ה' מפ"מית של 35 אחוזים, היתה עימו הנמקה הגיונית: האינדקס החדש יפצה.

במחצית ינואר עמד האינדקס על 108 נקודות, והבטיח תוספת של 5.6 ל"י מלבד תוספת-התוצרת. בעד כל לירה תוספת לפועל יחזיר לעצמו התעשיין לירווי תיים *.

ספרים

יהודה הוא משה

כאשר משה סמילנסקי, הפרדסן הרחובי תי, שהתפרסם בתפקיד עורך דואר היום מעל דפיו, ניהל מלחמה, בקירבתו לברית שלום, ובמאמריו, על גורל המדינה בהארץ, ישב לכתוב את האוטוביוגרפיה שלו. בחר בדרך מיוחדת: בצל פרדסים ** אינו מתאר את 77 שנות חייו של איש העלייה הראשונה, בן מנהל משק חקלאי באוקראינה, שעלה בגיל 16 וחצי ארצה, לביצות חדרה. במקום זה מתוארות קורותיו של

* גילוי זה של מערכת העולם הזה, בזמנו, פורסם לפני כשנה בדו"ח כלכלי סנסציוני, שהוכן בידי ד"ר אטנר אלכ' סנדר, ראש מחלקת המחקר במישרד ראש-הממשלה, הטוענת גם היא, ואף מוכיחה, שהתעשיינים הינם המרוויחים העיקריים מעליית האינדקס.

** מפא"י היה באותה תקופה רוב אבי סולוטי בהסתדרות. *** בצל הפרדסים, מאת משה סמילנסקי, הוצאת מסדה, 244 עמודים.

קשה היה גם לאורח חסר חוש-הומור להימנע מחיוך נסתר. גרשון פאר הצליח במקום שבו נכשלו מיטב המוחות של הציבור הישראלי: להצחיק את המדינה ולרתק את דמיון אזרחיה.

השאלה שנתבקשה מאליה נשאלה על-ידי עיתונאי מבודק, שחזר אף הוא מן

מחלק כספים גרשון פאר
למה, בעצם?

הנגב הדרומי: למה, בעצם, הוא משוגע? האם ביגלל זה ששדד את הכסף, או ביגלל זה שהוא חילק אותו?

המשק

לירותיים במקום לירה

אינדקס-יוקרה-מחיה עמד על 371 נקוי דות כאשר שריה-אספקה-הוקיצוב, ד"ר דוב יוסף, הכריז על מלחמה לפני 30 חודש. הוא הורידו משך חצי שנה ל-317 נקוי דות, אולם יורשו, פינחס לבון *, לא נקט את האמצעים המתאימים למנוע את עליית האינדקס, וכאשר חזר דוב יוסף לתפקידו, הפעם כשרה-מיסחר-התעשייה, עמד האינדקס על 371 נקודות בדיק.

* מאוחר יותר שריה-ביטחון, שבתקופת כהונתו בתפקיד זה התרחשה הפרשה הקרויה על שמו.

העם

מדינה משוגעת לגמרי

קבוצות של צעירים, בלוויית כמה אני-שי-ציבור שהומנו על-ידי צבא-ההגנה לישראל, ירדו במוצאי-שבת דרומה, כדי להשתתף בחגיגה חלוצית מיוחדת-במינה. כשירדו במעלה-העקרים מישראל האחה לישראל השנייה *, השאירו אחריהם מדינה שהיתה עדיין אחוזת בולמוס המעצרים, הכימעט-מהפיכות והכימעט-ישיעויות של פרשת הכנסת. בנושמו מלוא-ריאותיו את רוח התופש של הערבה האינסופית, אמר מספק גנדי * עי מדובלל-בלורית, באנחה של הקלה: "ברוך השם שזו ארץ אחרת! מדיי נת ישראל משוגעת למחצה!"

כשחזר אותו גנדי * עי כעבור יומיים חסי ריירדיו וחסרי-עיתון לבית החיילי בבאר-שבע ונטל לידו, לתומו, את ההוצאה האחרונה של עיתון-הערב, טקח זוג-עניינים לרווחה. ביומיים אלה קרה משהו במדינה. בנין המהפכן ובן-גוריון המושיע נדד חקו לפינה רחוקה, מבלי יכולת להתחרות בגיבור הלאומי החדש, שמעשיו ותמונתו תיו מילאו את העיתונים. הגנדי * תפס את ראשו המאובק, והפליט מיואש: "חב-ריא, אני נכנע! המדינה כבר משוגעת לגמרי!"

שובר כל השיאים. היה באמת נדד מה שמדינת-ישראל כולה הפכה בית-משו"געים אחד גדול. אחרי שורה שלמה של מעשיר-צח מתוך סירוף, ואינטרמצו פוליי טי בירושלים שגם הוא לא היה גורמאלי ביותר, הופיע המשוגע שהוא (בינתונים) שובר כל שיאי השיגעון: גרשון פאר, קופאי לפי מיקצועו, שודדי-בנק לפי בחי רתו, מטורף-מהפכן ומהפכן-מטורף לפי מע שיו, האדם ששר את התיקווה בנוכחות שני קציני-מישרה על גיבעת-חול שור ממה, ליד שק מלא הון אגדי, שהיה מוקי דל לחולל את המהפכה העברית הגדולה ולהביא את הצדק להמוני העניים *.

דומה היה שוגורל זימן את האיש הזה כדי לשלב יחדיו ולהביא עד כדי אבי סורד את כל הקלחת השיגעונית של שוד כספי הציבור מצד אחד ותוכניות מהפכניות מצד שני. על אף חומרת העבירה

* באותה תקופה, נחשבה נסיעה לאילת כהינתקות שלמה מתוך המתרחש במדינה. ** מעשנו הרוביני-הודי של גרשון פאר, שחילק שטרות-כסף ברחוב, הפך מאוחר יותר אגדה ואזכר בסרט.

(קריקטורה של דוש)